

Eugenijus Ališanka
ČE

prevedel Klemen Pisk

Iš rinkinio *Exemplum*
(Vaga, Vilnius, 2006)

Iz zbirke *Exemplum*

(Vaga, Vilna, 2006)

epikūro ruduo

neturėčiau skūstis, malonumų netrūko, gal mažiau moterų, daugiau filosofijos, bet šandie neturėčiau gailėtis, su filosofija susilaukiau daugiau vaikų, plika akim atpažįstu, tegu retai matausi, bet šitaip ir gamtoj surėdyta, dabar dažniausiai vienas, kūno ne kažki kiek likę, kokį dūmą per dieną sutraukiu ar taurę stipresnio išlaižau, šiaip vis knygos, vis vienodesnės, ypač odiniais viršeliais, kaip ir moterys, pamenu, jaunystėj kiekviena buvo vienintelė gyvenime, skaitydavau, kol siūlių nebelikdavo, dabar visos kaip tos piemenės olimpo stadione, perkarusios, turinys be formos, niekuo neprisidengusios, gryna fizika, ryškus aristotelio mokyklos kvapelis, jokio malonumo, kadaise rašiau dienoraštį po dienos nuotykių, dabar tik atsiminimus, ką gi, irgi malonumas, pasakoti istorijas, ypač nebūtas, visą gyvenimą melavau sau, dabar galiu ir kitiems, vienintelis belikęs

epikurejska jesen

kaj bi se pritoževal, veliko prijetnega sem izkusil, morda malo manj žensk in več filozofije, a danes ničesar ne obžalujem, s filozofijo sem imel več otrok, lahko jih prepoznam s prostim očesom, čeprav jih le redko vidim, a tako je s tem v naravi, zdaj sem večinoma sam, od telesa mi ni ostalo dosti, vsak dan si privoščim cigareto ali spijem kozarec močnega vina, vsekakor pa so tu še vedno knjige, vse bolj enake so, zlasti tiste z usnjenimi platnicami, tako kot ženske, spomnim se, ko sem bil mlad, je bila vsaka od njih edinstvena, bral sem do onemoglosti, zdaj so vse kot tiste deklice na olimpskem stadionu, sestradane so, vsebina brez oblike, brez vsakršne krinke, čista fizika, močno dišijo po aristotelovi šoli, nobenega užitka, nekoč sem pisal dnevnik, zdaj samo še spomine, no, tudi pripovedovanje zgodb je svojevrsten užitek, zlasti tistih izmišljenih, vse življenje sem lagal samemu sebi, zdaj znam tudi drugim, jaz, edini preostali

turistiniam sezonui prasidėjus

mirusieji vaikšto su mažais žemėlapiais
rankose

akivaizdu anam tai pirmoji kelionė
nebuvo išvykęs iš gimtojo kaimo
toliau rajono centro
ir še tau užsienis
tikriausiai europa galvoja
tik mirksi blyksi naktį šviesu kaip dieną
kokio velnio dabar
karvės nemelžtos šienas pūva
kelio klausti nedrįsta
prasčiokų kalba
jau norėtų namo

tas tikrai miręs
ne sykį
ieško reichstago eifelio bokšto
myžančio berniuko iš bronzos
raudonųjų kvartalų
žodžiu lankytinų vietų
pažymėtų žvaigždutėm
ne viskas taip kaip turėtų būti
toli gražu ne viskas

ob začetku turistične sezone

mrtvi se sprehajajo z majhnimi zemljevidi
v rokah

očitno je to zanj prvo potovanje
nikoli prej ni zapustil domače vasice
nikoli ni šel dlje kot do središča okrožja
zdaj pa kar tujina lepo prosim
najbrž je to evropa razmišlja
noč je enako svetla kot dan
kaj je to za vruga
krave niso pomolzene seno gnije
ne upa si vprašati za pot
kakšen kmečki jezik
rad bi šel že domov

ta je gotovo umrl
več kot le enkrat
išče reichstag eifflov stolp
lulajočega fantka iz bron
rdečo četrto
tiste najbolj obiskane kraje
označene z zvezdicami
ni vse tako kot bi moralo biti
še zdaleč ni

bet suka ratus
žiūrėk jau ir devintąjį
šitam nesvarbu
rojus ar pragaras
visus užkampius apeina
pasitikrina žemėlapius

žilų senukų grupė
visi elegantiški
akiniai auksiniais rėmeliais
derančiais prie rojaus ikonografijos
tęsia savo amžinas atostogas
įpročio neatsisakę
papsėti pypkę
seka gidą
daugiau žiūrėdami po kojomis
dažnai fotografuojasi
ir čia jaučias laikini
vis bijo atsilikti

vaikšto mirusieji su mažais
žemėlapiais
ne kiekvienas iškart randa
brandenburgo vartus
su keturiais pragaro žirgais
ar triumfo arką
su karalystės insignijomis

on pa se vrti v krogu
poglej devet je že ura
vseeno mu je
naj bodo nebesa ali pekel
vse kotičke obide
preverja zemljevid

skupina sivolasih starcev
vsi izbrano oblečeni
nosijo očala z zlatimi okvirji
ki se odlično podajo ikonografiji raja
nadaljujejo svoje večne počitnice
ne odrečejo se razvadi
kadijo pipo
in sledijo vodiču
še najbolj strmijo pod noge
veliko fotografirajo
in čutijo da so tu le začasno
kar naprej se bojijo da bodo zaostali

mrtvi se sprehajajo z majhnimi
zemljevidi
marsikdo ne najde takoj
brandenburških vrat
s štirimi peklenskimi konji
ali slavoloka zmage
z insignijami kraljestva

vieni blaškos tarp keturių
raudų sienų
kiti sėdi pergamono bistro
neskubėdami siurbčioja alų

kiekvienas turi savo mažą
žemėlapi

nekateri tavajo med štirimi
rdečimi stenami
drugi sedijo v pergamonskem bistroju
in brez naglice srkajo pivo

vsak ima svoj mali
zemljevid

iš riterystės istorijos

pamenu griebdavaus ieties dar jaunas
į kalbos turnyrus mesdavaus stačia galva
karštakošis riteris
dievas tada nerūpėjo
dievas visad buvo pralaimėjimo dievas

sulinkęs po abitu be veido
gailėstingas luošiams ir nevykėliams
išplėtęs šnerves uosdavau žirgo prakaitą
šviežio mėšlo kvapą pramaišiu
su garuojančiu krauju
dar nesupančiotas šeimyniniais pančiais
nepakeldamas antveidžio
perverdavau žvilgsniu
gražiausią šviesiaplaukę
žinodamas šiandien ji bus mano
sėkla papilvėję tvinkėsėjo stipriau negu širdis
negalvojau apie viso gyvenimo moterį
buvau karys nuo lūpų dar nenudžiūvęs
barbaro kraujas šiaurinių vėjų nugairintas veidas
kiek pablyškęs išsiūlęs saulėtų kraštų
su džiaugsmu priėmiau žinią
apie kryžiaus žygį
į pažadėtąją poezijos žemę

iz zgodovine viteštva

spomnim se kako sem v mladosti večkrat pograbil kopje
in se podal na jezikovne turnirje z dvignjeno glavo
jaz vročekrvni vitez
bogu takrat ni bilo mar
bog je bil vedno bog poraza

brezoblično sključen pod viteško opravo
usmiljen do pohabljenec in zgub
sem z razširjenimi nosnicami vohal konjski znoj
čutil sem vonj po svežem gnoju pomešan
z vrelo krvjo
še ne vklenjen v družinske okove
sem ne da bi dvignil vizir
s pogledom premeril
najlepšo svetlolasko
vedoč da bo danes moja
seme pod trebuhom je utripalo močnejše od srca
nisem razmišljal o ženski za vse življenje
bil sem vojak na ustnicah se mi še ni posušila
barbarska kri
bledikav obraz ki so ga prebičali severni vetrovi
je hrepenel po sončnih deželah
z veseljem sem sprejel novico
o križarskem pohodu

buvau jaunas
ir durnas turėčiau dabar pasakyti
išėjau karan
už tą patį pralaimėjimo dievą

v obljubljeni deželi poezije
bil sem mlad
pa tudi bedak če povem po pravici
odšel sem v vojno
za istega boga poraza

iš šventvagysčių istorijos

trečią kartą ištariau
nepažįstu šito gyvenimo
ir puoliau prie žiemos darbų
kurių ne kažį kiek ir buvo
daugiau sukausi apie namus
kokį vinį į sieną įkalu
varvantį čiaupą užsuku
užuolaidas prieš naktį užtraukiu
bičiuliai iš kitų gildijų
vis paskambina sako yra reikalas
būtų gerai aptarus gal prie raudonojo vyno taurės
buvai arčiausiai jo daug matei
buvai nukakęs iki jeruzalės
pas vikingus savas mokėjai slavams įtikti
pradžioje nekeldavau ragelio rytais
vėliau nustojau mokėti telekomui
stengiausi būti tvirtas kaip uola
sudeginau telefonų maldaknygę
išsikėliau į priemiestį tuoj ateis pavasaris
ir vasaros darbai
nestatysiu aš tos bažnyčios

iz zgodovine bogokletja

že tretjič sem rekel
da ne poznam tega življenja
in se lotil zimskih opravil
ki jih niti ni bilo kdo ve koliko
malo več se sučem okoli hiše
v steno zabijem kakšen žebelj
privijem pipo iz katere kaplja
zagrnem zavese preden se stemni
kolegi iz drugih obrti
me kar naprej kličejo in pravijo naj nujno pridem
o tem bi se bilo dobro pogovoriti ob kozarcu rdečega vina
bil si mu najbližji veliko si videl
prišel si do jeruzalema
k svojim vikingom znal si se prilizovati slovanom
sprva zjutraj nisem dvigal telefona
pozneje nisem več plačeval telefonskih položnic
trudil sem se biti trden kot skala
zažgal sem telefonski molitvenik
preselil sem se v predmestje kmalu bo prišla pomlad
in poletna opravila
jaz že ne bom gradil te cerkve

raudonoji knyga

keliavau iš vieno miesto į kitą
klausinėdamas
kur gyvena gražiausios moterys
mortos marijos ar dulsinės
laimingos ar vienišos
laukiamos ar besilaukiančios
vyrai buvo menki žinovai
nepasitikėjau ir modelių namų makiažais
rankiojau nuogirdas paskalas skundus
nepraeidavau pro viešnamius ir bažnyčias
nesidrovėdavau ir pats apžiūrėti
man reikėjo tikslių duomenų
apie europoje nykstančią populiaciją
kiek geriau išsilaikiusių rytų
miškinguose regionuose

rdeča knjiga

potoval sem iz enega mesta v drugo
in spraševal
kje živijo najlepše ženske
morte marije ali dulsineje
srečne ali osamljene
tiste ki čakajo ali one v pričakovanju
moški so bili bolj slabi poznavalci
zaupal nisem niti naličenim obrazom modnih hiš
zanašal sem se na govorice čenče obtoževanja
ustavljal sem se v bordelih in cerkvah
bil sem dovolj pogumen da sem vse preveril sam
potreboval sem natančne podatke
o upadanju prebivalstva v evropi
ki se je na vzhodu malo bolje ohranilo
v gozdnatih območjih

curriculum vitae

gimiau alkanas
baigiau žaidimą klasėmis
diplomuotas melancholikas
visą gyvenimą dirbau padienius darbus
didžiausias stažas – kišenvagio
trumpai dirbęs klapčičuku prie vieno dievo
ir grabdirbiu prie kito
šiuo metu esu sezoninis rašytojas
gyvenu vienas su žmona ir sūnumi
esu išleidęs daugiau knygų negu parašęs
paskelbęs dešimtis paraiškų
apeliacijų ir aplikacijų
kelis pasiaiškinimus
šiemetinis kelių policijai apdovanotas
kultūros ministerijos premija
bėgių maratono laureatas
prašyčiau darbo pagal specialybę
kur nors prie žemės
kad ir piemeniu
su dūdelės alga

curriculum vitae

rodil sem se lačen
razredni boj sem končal
z diplomo melanholika
že vse življenje opravljam priložnostna dela
z najdaljšim stažem žeparja
kratek čas sem delal kot ministrant pri nekem bogu
pri drugem sem bil grobar
trenutno sem sezonski pisatelj
živim sam z ženo in sinom
izdal sem več knjig kot sem jih napisal
poslal sem na desetine prošenj
pritožb in vlog
več obrazložitev
prometna policija mi je letos podelila
nagrado ministrstva za kulturo
sem lavreat maratona po železniških tirih
rad bi prosil za delo za katero sem usposobljen
po možnosti kako kmečko opravilo
četudi bi bil pastir
z mizerno plačo

apie žanrus lietuvių poezijoje

1

lyrinis eilėraštis būtų visai ne žanras
jeigu nevaidintų tokio vaidmens
lietuvių poezijoje
paprastai autorius nori pasakyti daugiau
negu lyrinis herojus
lyrinis herojus su tuo nesutinka
todėl visada persistengia

2

epinio eilėraščio autorius
paprastai pagyvenęs poetas
beveik be išimties vyriškos giminės
todėl eilėraščio herojus dažniausiai su ilgu
kardu ar kalaviju
klaidžioja po antikinius griuvėsius
ieškodamas mūzos

3

intelektualiai poezijai reikalingas
intelektualus autorius
t. y. bent jau jeilio profesorius
todėl kūrinio subjekto padėtis nepavydėtina
ne viską supranta iš pusės žodžio

o žanrih v litovski poeziji

1

lirska pesem sploh ne bi bila žanr
če ne bi igrala takšne vloge
v litovski poeziji
po navadi hoče avtor povedati več
od lirskega junaka
lirski junak se s tem ne strinja
zato vedno pretirava

2

avtor epske pesnitve
je običajno starejši pesnik
ki je skoraj brez izjeme moškega spola
zato ima junak pesmi običajno dolgo
sabljo ali meč
tava po starodavnih ruševinah
in išče muzo

3

intelektualna poezija zahteva
intelektualnega avtorja
tj. vsaj profesorja na univerzi yale
zato položaj lirskega subjekta ni zavidljiv
polovice besed skoraj ne razume

malkų priskaldo
likusią gyvenimo dalį autorius
paskiria komentarams

4

etnografiniai eilėraščiai pasižymi tuo
kad jiems paprastai nereikia skaitytojo

5

lingvistinio eilėraščio lyrinis herojus
yra pati kalba
taigi šiuo atveju autoriui belieka patylėti
dažniausia jis tai ir daro
nors autorystės ir neatsisako

6

minėtini ir patriotiniai eilėraščiai
kurių šiandien niekas neberašo
ir tai bene rimčiausias lietuvių poezijos
krizės požymis

iz muhe dela slona
preostali del življenja avtor
nameni komentarjem

4

za etnografske pesmi je značilno
da navadno sploh ne potrebujejo bralca

5

lirski junak lingvistične pesmi
je jezik sam
zato v tem primeru avtorju ne preostane drugega kot da molči
najpogosteje to tudi stori
čeprav se ne odreče avtorstvu

6

omeniti je treba še domoljubne pesmi
ki jih danes nihče več ne piše
in to je verjetno najresnejši znak
krize v litovski poeziji